

บทนำ

ความนำ

ปัจจุบันองค์กรส่วนใหญ่โดยทั่วไปได้นำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลทางธุรกิจ ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานด้านต่างๆขององค์กร เพื่อให้การดำเนินธุรกิจขององค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยมีการจัดเก็บข้อมูลในลักษณะของแฟ้มข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และมีปริมาณรายการข้อมูลธุรกิจ (Business Transactions) เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้การพัฒนาระบบสารสนเทศมักจะมีความซับซ้อน ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรสามารถรองรับเงื่อนไขต่าง ๆ ในการดำเนินธุรกิจขององค์กรได้อย่างหลากหลาย

ผลกระทบจากการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้งานดังกล่าว ย่อมส่งผลถึงการปฏิบัติงานตรวจสอบข้อมูลของผู้สอบบัญชี ในการสอบทานความถูกต้องของรายการข้อมูลทางธุรกิจและข้อมูลทางการเงินที่ปรากฏในรายงานงบการเงินขององค์กรโดยทั่วไป ดังนั้น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สามารถช่วยผู้สอบบัญชีในการทดสอบความถูกต้องของข้อมูลทางการเงิน จึงเข้ามามีบทบาทอย่างมีสาระสำคัญในปัจจุบัน ทั้งนี้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ดังกล่าว อาจเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้งานกันอยู่ทั่วไป เช่น Microsoft Word, Microsoft Excel หรือ Microsoft Access เป็นต้น หรือเป็นโปรแกรมที่ถูกพัฒนาขึ้นมาสำหรับงานตรวจสอบโดยเฉพาะ เช่น Audit Command Language (ACL) หรือ Interactive Data Extraction and Analysis (IDEA) เป็นต้น

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ตระหนักถึงผลกระทบของการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ต่องานสอบบัญชี และได้เล็งเห็นความสำคัญของการใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือช่วยตรวจสอบบัญชี จึงได้ดำเนินการจัดหาโปรแกรม ACL (Audit Command Language) ซึ่งเป็นโปรแกรมสำหรับงานตรวจสอบโดยเฉพาะมาใช้ในงานสอบบัญชีสหกรณ์ที่ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูล

แนวคิดในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบ

โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยในการตรวจสอบ เป็นเครื่องมือการตรวจสอบที่ได้รับความนิยมใช้กันมากในปัจจุบัน เนื่องจากทำให้ผู้สอบบัญชีสามารถปฏิบัติงานสอบบัญชีได้รวดเร็วขึ้น ได้ผลการตรวจสอบที่ถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และสามารถใช้เป็นหลักฐานประกอบการตรวจสอบที่มีความน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ เมื่อผู้สอบบัญชีใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบเป็นส่วนหนึ่งของการตรวจสอบงบการเงินในงวดปัจจุบันแล้ว ยังสามารถนำโปรแกรมตรวจสอบที่เป็นมาตรฐานจากการพัฒนาโดยใช้คำสั่งจากโปรแกรม ACL มาใช้ประโยชน์ต่องานตรวจสอบในครั้งต่อไปได้ด้วย โดยผู้สอบบัญชีสามารถนำมาช่วยงานประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis Tool)

ใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์รายการข้อมูล ตามตัวอย่างดังต่อไปนี้

1.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาแนวโน้มเบื้องต้นของรายการทางการเงิน

ได้แก่ ยอดขายสุทธิ ลูกหนี้การค้า สินค้าคงเหลือ กำไรต่อหุ้น เพื่อนำผลที่ได้มาประกอบกรวิเคราะห์ และพิจารณาวางแผนการตรวจสอบบัญชี

1.2 การวิเคราะห์หาแนวโน้มของรายได้และค่าใช้จ่าย

ได้แก่ ยอดขาย ต้นทุนขาย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน กำไรขั้นต้น และกำไรสุทธิ เพื่อวิเคราะห์หาแนวโน้มของรายได้ ค่าใช้จ่ายและกำไรที่เกิดขึ้นในแต่ละประเภทของสินค้า

2. สนับสนุนเทคนิคการสอบบัญชี (Audit Techniques)

ใช้เป็นเครื่องมือช่วยสนับสนุนเทคนิคการสอบบัญชี ดังต่อไปนี้

2.1 การทดสอบเนื้อหาสาระของรายการ และยอดคงเหลือ (Substantive Test of Transaction)

ผู้สอบบัญชีสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบ เพื่อการทดสอบเนื้อหาสาระในรายละเอียดของรายการทางบัญชีและยอดคงเหลือ ทั้งในลักษณะของข้อมูลเพียงบางส่วนหรือข้อมูลทั้งหมด ตามตัวอย่างดังต่อไปนี้

2.1.1 การทดสอบความถูกต้องของข้อมูลในแฟ้มข้อมูลทั้งหมด หรือบางส่วนที่สนใจ

2.1.2 การคัดเลือกข้อมูลตามหลักเกณฑ์ที่ผู้สอบบัญชีพิจารณาไว้ตามความเหมาะสม

2.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Analytical Procedure)

ผู้สอบบัญชีสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบ เพื่อการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายการในงวดปัจจุบันที่มีการเคลื่อนไหวผิดปกติ กับรายการในงวดบัญชีก่อนหรือในระยะเวลาที่กำหนด ตามตัวอย่างดังต่อไปนี้

2.2.1 การวิเคราะห์หาอัตราส่วนทางการเงิน เช่น อัตราส่วนทุนหมุนเวียน และอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้า เป็นต้น

2.2.2 การวิเคราะห์หารายการสินค้าที่ล้ำสมัย หรือหมดอายุที่ยังคงค้างอยู่ในคลังสินค้า

2.3 การทดสอบระบบการควบคุมภายใน (Test of Controls)

ผู้สอบบัญชีสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยในการทดสอบจุดควบคุมภายในตามตัวอย่างดังต่อไปนี้

2.3.1 การสอบทานความถูกต้องเหมาะสมของมูลค่าของข้อมูลทางการเงิน เช่น การสอบทานความถูกต้องในการอนุมัติรายการสินค้าตามวงเงินสินเชื่อที่ลูกค้าแต่ละรายได้รับในกระบวนการขายสินค้า

2.3.2 การสอบทานราคาขายหรือต้นทุนขายของสินค้าที่มีราคาสูงหรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

3. ช่วยจัดทำกระดาษทำการของผู้สอบบัญชี (Audit Working Paper)

ถึงแม้ว่าผู้สอบบัญชีจะนำโปรแกรมสำเร็จรูปเข้ามาช่วยในการตรวจสอบ แต่ผู้สอบบัญชียังจำเป็นต้องจัดทำกระดาษทำการ เพื่อให้เป็นหลักฐานสนับสนุนงานสอบบัญชีที่จัดทำขึ้น ซึ่งผู้สอบบัญชีสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบเป็นเครื่องมือช่วยในการจัดทำกระดาษทำการของตนได้ โดยการสั่งพิมพ์รายงานผลการตรวจสอบจากโปรแกรม

ประโยชน์ของการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบ

ผู้สอบบัญชีจะได้รับประโยชน์จากการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบ ดังนี้

1. ช่วยลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบ (Audit Economy and Efficiency)

การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบ มีส่วนช่วยในการวางแผน (Audit Planning) การทดสอบการควบคุมภายในในด้านต่าง ๆ การทดสอบรายละเอียด และยอดเงินคงเหลือของรายการทางบัญชี (Substantive Test) ให้มีความรวดเร็ว และถูกต้อง เชื่อถือได้มากขึ้น ตามตัวอย่างดังต่อไปนี้

1.1 การนำโปรแกรมบริหารงานโครงการมาช่วยในการจัดสรรบุคลากร ระยะเวลาในการทำงาน และการติดตามความก้าวหน้าของงานตรวจสอบ

1.2 การนำโปรแกรม Generalized Audit Software มาช่วยในการตรวจสอบข้อมูลที่ผิดปกติ (Exception Items) และสุ่มตัวอย่างข้อมูลเพื่อนำมาตรวจสอบ

1.3 การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบเป็นประจำ จะช่วยลดค่าใช้จ่ายและเวลาในการตรวจสอบ โดยช่วงแรกของการนำโปรแกรมสำเร็จรูปมาช่วยในการตรวจสอบนั้น อาจต้องใช้เวลาในการจัดเตรียมค่อนข้างมาก แต่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สอบบัญชีในการนำมาใช้ได้อีกสำหรับงวดการตรวจสอบถัดไป ซึ่งจะช่วยให้ตรวจสอบบัญชีได้รวดเร็วและง่ายต่อการควบคุมการปฏิบัติงาน

2. บรรลุถึงเป้าหมายการตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ (Audit Effectiveness)

การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยในการตรวจสอบ จะช่วยให้ผู้สอบบัญชีสามารถเลือกตรวจสอบข้อมูลได้ทั้งหมดตามที่ต้องการได้ เช่น ในกรณีที่ต้องการตรวจสอบยอดลูกหนี้รายตัวทั้งหมดของสหกรณ์ซึ่งมีจำนวนมากถึง 10,000 ราย และต้องการกระทบยอดลูกหนี้รายตัวกับบัญชีแยกประเภททั่วไป ผู้สอบบัญชีสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยในการคำนวณยอดลูกหนี้ทุกรายการ รวมถึงการช่วยสุ่มตัวอย่างลูกหนี้รายตัวจากลูกหนี้ทั้งหมด ซึ่งเป็นส่วนช่วยเพิ่มประสิทธิผลในการตรวจสอบให้ดียิ่งขึ้น และยังสามารถใช้เป็นหลักฐานการตรวจสอบที่เชื่อถือได้

3. ช่วยส่งเสริมภาพพจน์ที่ดีในการตรวจสอบ (Enhanced Image of Auditing)

การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบจะช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย รวมถึงช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของผู้สอบบัญชีให้ดีขึ้น

ข้อดีและข้อจำกัดของการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบ

การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบนั้น มีทั้งข้อดีและข้อจำกัด โดยสังเขปที่ควรได้รับการพิจารณาเปรียบเทียบในเบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ข้อดีของการนำโปรแกรมสำเร็จรูปมาช่วยตรวจสอบ

1. ตรวจสอบข้อมูลที่อยู่ในรูปอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว
2. ช่วยลดเวลาในการตรวจสอบ
3. ตรวจสอบข้อมูลได้ปริมาณมาก ครอบคลุมทุกรายการ
4. สามารถควบคุมการตรวจสอบได้ง่ายขึ้น
5. สามารถนำมาใช้ได้หลายงวดบัญชี
6. เป็นหลักฐานการตรวจสอบที่น่าเชื่อถือและมีคุณภาพ
7. สามารถใช้เป็นเครื่องมือหลักที่เชื่อถือได้ โดยไม่ต้องเสียเวลาในการเรียนรู้วิธีการใช้งานกับโปรแกรมสำเร็จรูปอื่นๆ ประกอบเพิ่มเติมอีก

ข้อจำกัดของการนำโปรแกรมสำเร็จรูปมาช่วยตรวจสอบ

1. มีค่าใช้จ่ายในการซื้อคอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูป
2. เพิ่มข้อมูลที่น่ามาตรวจสอบจะต้องมีรูปแบบ และโครงสร้างที่แน่นอน
3. มีความยุ่งยากในการโอนย้ายข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีข้อมูลปริมาณมาก
4. ความเชื่อถือได้ของรายการข้อมูลที่จะนำเข้าประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีโอกาสถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีการบิดเบือนรายการโดยตั้งใจ
5. ต้องใช้เวลาในการพัฒนาผู้สอบบัญชี ให้สามารถใช้งานกับโปรแกรมสำเร็จรูปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

สิ่งที่ผู้สอบบัญชีควรพิจารณาในการนำโปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบมาใช้

การนำโปรแกรมสำเร็จรูปมาช่วยตรวจสอบนั้น ผู้สอบบัญชีต้องพิจารณาถึงงานตรวจสอบที่ปฏิบัติอยู่ว่ามีความจำเป็นต้องนำคอมพิวเตอร์มาใช้หรือไม่ และจะใช้เทคนิคของระบบคอมพิวเตอร์มาช่วยในการตรวจสอบได้มากน้อยเพียงใด และสามารถผสมผสานกับเทคนิคการตรวจสอบด้วยมือได้อย่างไร ทั้งนี้ปัจจัยต่างๆ ที่ต้องนำมาพิจารณา ได้แก่

1. ความรู้ ความสามารถ และความชำนาญของผู้ตรวจสอบบัญชี

ผู้ตรวจสอบบัญชีต้องมีความรู้เพียงพอในการวางแผนการปฏิบัติงาน การมอบหมายงานและการใช้ผลงานที่ได้จากการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบ ทั้งนี้ระดับความรู้และความสามารถของผู้สอบบัญชีที่ต้องการ จะขึ้นอยู่กับความยุ่งยากและซับซ้อนของการนำโปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบมาสนับสนุนงานสอบบัญชี กล่าวคือผู้สอบบัญชีต้องรู้จักประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบ ให้เข้ากับงานตรวจสอบที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่องานตรวจสอบ

2. ข้อจำกัดของการตรวจสอบด้วยมือ

ในกรณีขององค์กรที่ใช้คอมพิวเตอร์ประมวลผลรายการทางการเงินอย่างเป็นทางการสำคัญยอมทำให้ผู้สอบบัญชีขาดหลักฐานที่มองเห็นได้ด้วยตา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของรายการข้อมูลที่โปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างหรือบันทึกให้โดยอัตโนมัติ เป็นเหตุให้ผู้สอบบัญชีขาดหลักฐานประกอบการตรวจสอบตั้งแต่ต้นจนจบรายการ ทำให้ผู้สอบบัญชีไม่สามารถตรวจสอบตามวิธีการที่ใช้ในการตรวจสอบระบบมือได้ นอกจากนี้ รายการต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้สำหรับงานตรวจสอบ อาจจะไม่ถูกกำหนดให้พิมพ์ หรืออาจพิมพ์เฉพาะที่แสดงเพียงยอดรวมโดยปราศจากการแสดงรายละเอียดของรายการข้อมูล

3. ความเป็นไปได้ด้านเทคนิคและข้อจำกัดโปรแกรมสำเร็จรูป

การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมาช่วยตรวจสอบนั้น ผู้สอบบัญชีต้องพิจารณาถึงระดับความเชื่อมั่นของการตรวจสอบที่ยอมรับได้ในเรื่องของความครบถ้วนสมบูรณ์ ความเชื่อถือได้ และความปลอดภัย ตั้งแต่กระบวนการวางแผนการตรวจสอบ การทดสอบ การประมวลผล การสอบทานผลลัพธ์ที่ได้ รวมถึงการทำงานร่วมกันได้ระหว่างโปรแกรมสำเร็จรูปกับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของธุรกิจที่ดำเนินการตรวจสอบ โดยพิจารณาวางแผนที่จะใช้อุปกรณ์อื่นเมื่อพบว่าการปฏิบัติงานไม่สามารถดำเนินไปภายใต้แผนงานและงบประมาณที่กำหนดไว้

4. ลักษณะของการจัดเก็บและขนาดของแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์

ผู้สอบบัญชีควรพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวกับแฟ้มข้อมูลของคอมพิวเตอร์ที่ตรวจสอบดังต่อไปนี้

4.1 ขนาดของแฟ้มข้อมูล

แฟ้มข้อมูลขนาดใหญ่ย่อมส่งผลกระทบต่อระยะเวลาที่ต้องใช้ในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น

4.2 ลักษณะการจัดเก็บข้อมูลในแฟ้มข้อมูล

การใช้แฟ้มลำดับหรือแฟ้มสุ่ม จะมีผลให้วิธีการและระยะเวลาที่ใช้ในการเข้าถึงแฟ้มข้อมูลแตกต่างกัน

4.3 ลักษณะของระเบียบ (Record)

ได้แก่ ระเบียบข้อมูลแบบกำหนดความยาวคงที่ (Fixed Length Record) และระเบียบข้อมูลแบบกำหนดความยาวแปรผัน (Variable Length Record) ซึ่งส่งผลให้ผู้สอบบัญชีต้องพิจารณากำหนดรูปแบบของแฟ้มข้อมูล ที่จะนำไปใช้กับโปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ

4.4 ประเภทของแฟ้มข้อมูลนำเข้า

จะมีผลต่อการเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบ ได้แก่

4.4.1 แฟ้มข้อมูลรหัสแอสกี (ASCII)

เป็นแฟ้มข้อมูลที่สามารถใช้กับโปรแกรมสำเร็จรูปทั่วไปได้ เนื่องจากเป็นแฟ้มข้อมูลที่ใช้งานบนเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์

4.4.2 แฟ้มข้อมูลรหัสเอชซีดีค (EBCDIC)

เป็นแฟ้มข้อมูลที่มีข้อจำกัดในการใช้งานร่วมกับโปรแกรมสำเร็จรูปที่มีอยู่ทั่วไป เนื่องจากเป็นประเภทของแฟ้มข้อมูลที่ใช้งานอยู่บนเครื่องคอมพิวเตอร์ระดับเมนเฟรม ผู้สอบบัญชีอาจต้องพิจารณาเลือกใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ปฏิบัติงานอยู่บนเครื่องเมนเฟรม หรือใช้โปรแกรมช่วยเปลี่ยนรหัสข้อมูล (Convert Program) จากเอชซีดีคไปเป็นแอสกี ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระยะเวลาและต้นทุนในการตรวจสอบเพิ่มขึ้น รวมถึงต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญในการใช้โปรแกรมดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบที่มีใช้ในปัจจุบัน มีการพัฒนาคำสั่งงานเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการแปลงรหัสข้อมูลจากเอชซีดีคไปเป็นแอสกีได้แล้ว ซึ่งมีผลให้ผู้สอบบัญชีมีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้นในการใช้งานกับข้อมูลสองประเภทดังกล่าว

5. ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานตรวจสอบ

ผู้สอบบัญชีต้องพิจารณาว่า การนำโปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบมาใช้นั้น จะทำให้ผู้สอบบัญชีสามารถทำงานตรวจสอบได้รวดเร็วถูกต้อง และครบถ้วน มากกว่าการตรวจสอบด้วยระบบมือ นอกจากนี้ ยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อ งานตรวจสอบเอกสาร และหลักฐานในปริมาณมากขึ้นตามที่ต้องการ หรือ สามารถเลือกตรวจสอบข้อมูลที่มีอยู่ทั้งหมด แทนที่จะเลือกตรวจเพียงบาง รายการ

6. ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบ

ผู้สอบบัญชีควรพิจารณาว่า การนำโปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบมาใช้นั้น จะส่งผลให้ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบเพิ่มมากขึ้นหรือลดน้อยลง ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆที่เกิดขึ้น ระหว่างการปฏิบัติงานตรวจสอบ ดังต่อไปนี้

กรณีที่มีระยะเวลาตรวจสอบเพิ่มขึ้น	กรณีที่มีระยะเวลาตรวจสอบลดลง
<ul style="list-style-type: none"> เนื่องจากเป็นปีแรกที่ผู้สอบบัญชีนำโปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบมาใช้ 	<ul style="list-style-type: none"> ขอบเขตการตรวจสอบ ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนัก ทำให้สามารถนำโปรแกรมการตรวจสอบที่พัฒนาขึ้นในงวดก่อนมาใช้ได้
<ul style="list-style-type: none"> โครงสร้างของแฟ้มข้อมูลมีความซับซ้อนยากต่อการจัดรูปแบบที่แน่นอนและถูกต้อง 	<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดรูปแบบโครงสร้างแฟ้มข้อมูลที่เข้าใจได้ง่าย และมีรูปแบบเป็นมาตรฐานแน่นอนและผู้สอบบัญชีสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว
<ul style="list-style-type: none"> มีระบบการจัดเก็บข้อมูลกระจายออกในแต่ละระบบงาน 	<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดเก็บข้อมูลไว้ในที่เดียวกัน ทำให้ง่ายต่อการนำมาใช้งาน
<ul style="list-style-type: none"> การคำนวณมีความยุ่งยากซับซ้อน ทำให้ต้องใช้เวลาในการศึกษาโครงสร้างการคำนวณมาก ในขณะที่ข้อมูลที่ต้องทดสอบมีปริมาณน้อยไม่คุ้มค่าเพียงพอต่อการจัดทำ 	<ul style="list-style-type: none"> ข้อมูลปริมาณมาก แต่มีการคำนวณที่ง่าย และไม่ซับซ้อน สามารถสอบทานความถูกต้องของข้อมูลได้ครบถ้วนทุกรายการ โดยไม่ต้องอาศัยการคำนวณด้วยมือ

7. กรณีมีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ผู้สอบบัญชีควรพิจารณาถึงการนำโปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบกับองค์กรซึ่งมีโครงการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงสารสนเทศในอนาคต หรือองค์กรที่มีการปรับปรุงแก้ไขระบบสารสนเทศอยู่เป็นประจำ ทั้งนี้ หากพบว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีผลกระทบกับโครงสร้างโดยรวมของระบบสารสนเทศ ก็ย่อมจะมีผลกับงานการสอบบัญชีโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบ เนื่องจากต้องมีการปรับปรุงเงื่อนไขการประมวลผลข้อมูล ตลอดจนการเรียกใช้ข้อมูลจากระบบสารสนเทศจากองค์กรดังกล่าว ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้สอบบัญชีไม่สามารถเรียกใช้ผลงานจากโปรแกรมตรวจสอบที่เคยใช้ในงวดการสอบบัญชีครั้งก่อนมาใช้ได้อีก ในงวดปัจจุบัน มีผลให้ระยะเวลาที่ใช้ในการตรวจสอบต้องเพิ่มขึ้น ผลงานที่ได้รับอาจไม่คุ้มค่ากับการลงทุน

นอกจากปัจจัยที่ผู้สอบบัญชีควรนำมาพิจารณาในการนำโปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบมาใช้ดังกล่าวข้างต้นแล้ว สิ่งที่ผู้สอบบัญชีควรพิจารณาเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้นในการปฏิบัติงานตรวจสอบ ได้แก่

- การวางแผนงานและการกำหนดงบประมาณการตรวจสอบที่นำโปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบมาใช้ โดยครอบคลุมถึงกำหนดเวลา การออกแบบ การปฏิบัติงานและการประเมินผล เพื่อให้การปฏิบัติงานสอบบัญชีเป็นไปตามระยะเวลาและงบประมาณที่กำหนดไว้ รวมถึงมีคุณภาพงานตรวจสอบที่น่าเชื่อถือ
- การออกแบบโปรแกรมที่ใช้ในการตรวจสอบ การจัดพิมพ์แบบฟอร์ม และการรายงาน
- ช่วงระยะเวลาที่ต้องใช้ในการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์

ทำความรู้จักกับโปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบ ACL

➤ ACL คืออะไร

- โปรแกรมสำเร็จรูปทั่วไปสำหรับการสอบบัญชี (Generalized Audit Software)
- เป็นเครื่องมือช่วยในการอ่านข้อมูล ที่มีอยู่บนเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดต่าง ๆ เช่น เครื่องเมนเฟรม หรือ ไมโครคอมพิวเตอร์
- สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้จากข้อมูลที่เก็บอยู่บนฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ (Relational Database) เช่น SQL, Oracle, Sybase, Foxpro เป็นต้น
- เป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้สอบบัญชีสามารถประมวลผลข้อมูลในการ
 - ทดสอบการคำนวณ
 - วิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน
 - สุ่มตัวอย่าง
- เป็นเครื่องมือช่วยจัดทำผลลัพธ์จากการประมวลผลในรูปรายงาน หรือแฟ้มข้อมูล
- ทำงานบน Windows Base แบบ Interactive
- สามารถประมวลผลข้อมูลได้หลากหลายรูปแบบ
- สามารถประมวลผลข้อมูลในปริมาณไม่จำกัด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูล
- สามารถพัฒนาโปรแกรมตรวจสอบที่เป็นมาตรฐาน ซึ่งนำมาใช้ได้ในปีถัดไป

➤ เมนูการใช้งานในโปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบ ACL

ในโปรแกรม ACL สามารถแบ่งเมนูการใช้งานได้ 5 เมนูหลัก ดังนี้

1. **เมนู File** เป็นเมนูที่ใช้ในการจัดการ Project ทั้งการสร้าง การเรียกใช้งาน และการเก็บบันทึก
2. **เมนู Data** เป็นเมนูสำหรับใช้ในการจัดการข้อมูล เช่น การคัดเลือกข้อมูล การจัดเรียงข้อมูล และการรวมข้อมูล เป็นต้น
3. **เมนู Analyze** เป็นเมนูสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำมาใช้ในการตรวจสอบ เช่น การนับจำนวนรายการ (Count Record) การรวม (Total Field) การหาค่าทางสถิติ (Statistical) และการจัดชั้นข้อมูล (Stratify/Classify) เป็นต้น
4. **เมนู Sampling** เป็นเมนูสำหรับใช้ในการสุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาใช้ในการตรวจสอบ

5. **เมนู Application** เป็นเมนูสำหรับใช้แสดงเมนูย่อยสำหรับการตรวจสอบโดยพัฒนามาจากภาษาเฉพาะของโปรแกรม ACL เอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากในการนำมาใช้ในงวดการตรวจสอบของปีถัดไป

➤ Interface ของโปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบ ACL

หน้าจอของ ACL ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1. Title Bar

Title Bar คือ Bar ที่แสดงรายละเอียดของโปรแกรม ACL และ File Project ที่เปิดอยู่ในขณะที่ใช้งาน

2. Menu Bar

Menu Bar คือ Bar ที่แสดงชุดคำสั่งในการใช้งานโปรแกรม ACL ซึ่งประกอบด้วย

- File
- Edit
- Data
- Analyze
- Sampling
- Applications
- Tools
- Server
- Windows
- Help

3. Button Bar

Button Bar คือ กลุ่มของปุ่มต่างๆ ที่ใช้เรียกทำงานแทนชุดคำสั่ง Button Bar ออกแบบเพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถใช้โปรแกรม ACL ได้สะดวกยิ่งขึ้น

4. Working Windows

Working Windows คือ หน้าต่างของโปรแกรมที่ประกอบด้วย Windows ที่แสดงข้อมูลและผลของการทำงาน ซึ่ง Windows ต่างๆ เหล่านี้ ผู้ใช้สามารถจัดการเปิด-ปิดได้ตามความต้องการ โดยหน้าจอแรกๆ ที่แสดงใน Working Windows คือ Welcome Window ซึ่งเป็นหน้าจอที่แสดงรายละเอียดต่างๆ เพื่อต้อนรับผู้ใช้ในการเข้าสู่การใช้โปรแกรม ACL ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อการใช้งานหลักๆ ดังนี้ คือ ACL Projects และ ACL WebLinks

5. ACL Project Navigator

ACL Project Navigator เป็นหน้าต่างที่แสดงข้อมูลใน 2 มุมมอง คือ มุมมองแบบ Overview และมุมมองแบบ Log

- มุมมองแบบ Overview แสดงรายละเอียดของส่วนประกอบต่างๆ ใน Project ที่ใช้ประมวลผลโดยโปรแกรม ACL มีลักษณะการจัดเก็บข้อมูลเหมือนการจัดแบ่ง Directory โดยแต่ละ Project เปรียบเสมือนเป็นข้อมูล 1 ชุด ประกอบด้วย
 - Scripts หมายถึง กลุ่มของคำสั่งที่ ACL จัดเก็บไว้หลังจากการประมวลผลแต่ละขั้นตอนของแต่ละ Project โดยผู้ใช้งานสามารถ Copy Scripts ต่างๆ เพื่อนำมาจัดเรียงเป็นชุดคำสั่งเพื่อใช้สำหรับการประมวลผลชุดข้อมูล ที่ใช้งานในลักษณะเดียวกันได้
 - Tables หมายถึง เพิ่มข้อมูลหรือฐานข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างต่างๆ ดังนี้
 - ◆ Field Name : ชื่อฟิลด์
 - ◆ Record Length : ความยาวของเรคคอร์ด
 - ◆ Data Types : ประเภทของข้อมูล
 - ◆ Position of Field : ตำแหน่งของฟิลด์
 - ◆ Field Length : ความยาวของฟิลด์
 - ◆ Source of data : ชื่อเพิ่มข้อมูลตั้งต้น
 - Workspaces หมายถึง การจัดเก็บ Field ต่างๆ หรือรูปแบบการคำนวณ ที่ผู้ใช้งานต้องการนำไปใช้ร่วมกันในหลาย ๆ เพิ่มข้อมูล
- มุมมองแบบ Log เป็นหน้าต่างที่ใช้แสดงประวัติการเข้าทำงานใน Project นั้น รวมถึงผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้คำสั่ง ACL ในการปฏิบัติงาน

โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยตรวจสอบ ACL Version 8 Beta

ACL Version 8 Beta เป็นโปรแกรมชุดที่สามารถใช้ในการฝึกทักษะและปฏิบัติงานตรวจสอบได้ โดยไม่ต้องใช้ Hardware Key โดยที่โปรแกรมชุดนี้จะต้องใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ที่กำหนด System Date ไม่เกินปี ค.ศ. 2001

ทั้งนี้ในปี ค.ศ. 2001 นี้จะไม่กระทบต่อข้อมูลที่นำมาใช้ตรวจสอบและประมวลผลแต่อย่างใด แต่ System Date จะกระทบกับ ค.ศ. ของวันที่ปฏิบัติงานตรวจสอบซึ่งเก็บบันทึกไว้ใน Log